

VA-utbyggnadsplan för Uddevalla kommun

Antagen av Kommunstyrelsen 2019-02-27

Innehåll

Innehåll.....	2
Ordlista.....	3
Vad är en VA-utbyggnadsplan.....	5
Planens syfte och avgränsningar	5
Arbetsgruppen.....	5
Myndighetskrav och gällande lagstiftning.....	5
Metod för framtagande av VA-utbyggnadsplan	5
GIS-analys.....	6
Fräknestranden.....	6
Bedömningskriterier.....	6
Poängmodell	7
Kategorier.....	8
Sammanfattning av genomförd kategorisering.....	8
Preliminär tidplan för områden i kategori 4.....	10
Genomförande av VA-utbyggnaden	10
Vad innebär VA-utbyggnaden för berörda fastighetsägare?.....	11
Tillsyn och prövning av enskilda avloppsanordningar	12
Fortsatt arbete.....	12
Bilagor.....	12

Ordlista

Allmän VA-anläggning: En anläggning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). De samlade VA-anläggningarna inom en kommuns gränser, för vilka en kommun är VA-huvudman, benämns ”Den allmänna VA-anläggningen”

Anläggningsavgift: Engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän VA-anläggning. Engångsavgift som fastighetsägare betalar för rätten att ansluta sig till den allmänna VA-anläggningen.

Avloppsvatten: Ett samlingsnamn för spillvatten, dagvatten och dränvatten.

Brukningssavgift: Periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift. Brukningssavgiften har en fast och en rörlig del som till stor del beror på vattenförbrukningen.

Dagvatten: Tillfälligt förekommande, avrinnande vatten på markytan eller på en konstruktion. Dagvatten är exempelvis avrinnande regnvatten och smältvatten samt framträngande grundvatten.

Detaljplan: Upprättas av kommunen, och anger vad, hur mycket och på vilket sätt som det får byggas inom ett visst område.

Enskild vatten- och avloppsanläggning: En VA-anläggning eller annan anordning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen inte äger. Enskilda anläggningar kan finnas för en enskild fastighet, för flera fastigheter tillsammans eller för samfälligheter och föreningar. En enskild VA-anläggning kan avse såväl ledningar som en lokal lösning för produktion av dricksvatten eller rening av avloppsvatten. En enskild anläggning kan vara ansluten till en allmän anläggning i en förbindelsepunkt

Förbindelsepunkt: Gränsen mellan en allmän VA-anläggning och fastighetsägarens VA-installation. Förbindelsepunktens läge är viktig eftersom den utgör gräns för vem som ansvarar för VA-anläggningen.

GIS: Geografiskt Informationssystem (GIS) är ett IT-system som används för att samla in, lagra, bearbeta, analysera och presentera geodata. Med geodata menas geografiska data som hör till en plats på jordytan.

Servisledning: Den ledning som förbinder en byggnad eller en fastighet med en allmän VA-anläggnings ledningsnät.

Spillvatten: Vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, biltvättar och dylikt).

Särtaxa: En särtaxa är ett avsteg från taxan som normalt gäller inom verksamhetsområdet. Det är en taxa för ett geografiskt definierat verksamhetsområde inom kommunen.

En särtaxa ska tillämpas om följande två kriterier är uppfyllda samtidigt:

1. Kostnaderna avviker avsevärt i jämförelse med andra områden.
2. Avvikelsen beror på särförhållanden kopplat till området.

Det räcker alltså inte att enbart kostnaderna avviker för att krav på särtaxa ska finnas, utan avvikelsen måste bero på unika fysiska, topografiska eller andra speciella omständigheter kopplade till området som ska anläggas.

Tillsyn: Kommunens miljöenhet ser till att miljön inte skadas, genom att kontrollera att reglerna om miljöskydd och hälsoskydd i lagen följs.

VA: En vanlig förkortning för vatten och avlopp.

VA-huvudman: Den som äger en VA-anläggning.

Verksamhetsområde: Ett område där kommunen beslutat att försörjning av dricksvatten samt hantering av spillvatten och dagvatten ska ordnas genom allmänna VA-anläggningar. Ett verksamhetsområde kan begränsas till att gälla för bara en eller vissa vattentjänster, t.ex. endast spillvatten.

Vad är en VA-utbyggnadsplan

Planens syfte och avgränsningar

VA-utbyggnadsplanens huvudsakliga syfte är att identifiera vilka områden utanför nuvarande verksamhetsområden för kommunalt VA som har behov av en förändrad VA-struktur enligt 6 § i Lagen om allmänna vattentjänster. Syftet är också att fastställa områden där kommunal utbyggnadsskyldighet ej bedöms föreligga och där krav framöver behöver ställas på förbättring av undermåliga enskilda avloppsanläggningar.

Planen omfattar inte områden som är på väg att exploateras, det vill säga de områden där staden växer. VA-utbyggnadsplanen fokuserar på att åtgärda de befintliga områden där kommunen kan komma att behöva ta ansvar för VA-försörjningen.

Arbetsgruppen

Arbetsgruppen har bestått av personer från Uddevalla kommun (Bygg- och miljöprövning, Plan- och exploatering, Strategisk samhällsplanering) och VA-huvudmannen (Västvatten).

Myndighetskrav och gällande lagstiftning

Bestämmelser och lagar som rör vatten och avloppsfrågor sorterar under ett flertal myndigheter, organisationer och departement. De viktigaste lagstiftningarna är Miljöbalken, Lagen om allmänna vattentjänster, Plan- och bygglagen och Livsmedelslagstiftningen. Myndigheterna kan med stöd av gällande lagstiftning besluta om föreskrifter och ge ut allmänna råd och handböcker.

De viktigaste lagarna och andra överenskommelser presenteras i "VA-ÖVERSIKT 2014" för Uddevalla kommun, daterad 2014-12-08 och i dess Bilaga 1 - Lagstiftning och nationella riktlinjer.

Metod för framtagande av VA-utbyggnadsplan

I "Vatten- och avloppsstrategi för Uddevalla kommun" som antogs av Kommunfullmäktige 2015-12-09 togs det fram ett förslag på bedömningskriterier, typområden, poängmodell m.m. Det förslaget har använts för det här arbetet och gås igenom sammanfattningsvis här nedan.

GIS-analys

En GIS-analys har utförts under januari 2018 där områden med tät bebyggelse identifierats. Förändringar i t.ex. fastighetsregistret och folkbokföringen efter att analysen gjordes inkluderas ej. På kort sikt antas detta inte ha någon stor betydelse för resultatet, men på ett par års sikt kan förändringen vara större.

Kriterier

Grundläggande kriterier för GIS-analysen:

- Endast bebyggelse i Uddevalla kommun har inkluderats.
- Analysen har utförts på byggnader klassade som bostadshus i fastighetsregistret.
- Industriefastigheter samt övriga typer av byggnader har inte inkluderats då VA-utbyggnadsplanen endast omfattar befintlig bostadsbebyggelse.
- Analysen är gjord strikt på avstånd mellan bostadshus och därför kan olika orter/samhällen vara uppdelat på flera områden i analysen

Detaljerade kriterier för GIS-analysen:

- Sammanhängande bostadshus med 100 meters avstånd har grupperats med varandra.
- Analysen har utförts på byggnader klassade som Bostad; Småhus friliggande, Bostad; Småhus kedjehus, Bostad; Småhus radhus (*och Bostad; flerfamiljshus, Bostad; Småhus med flera lägenheter i område 3 Grinneröd-Bastebacka*) i fastighetsregistret.
- Avstånd mäts mellan bostadsbebyggelsens tyngdpunkt. Det kan ligga fler än ett bostadshus på varje fastighet, samtliga bostadshus är inkluderade.
- En bostad bedöms som fritidsbostad om det inte finns någon folkbokförd på fastigheten som bostadshuset tillhör.
- En bostad bedöms som permanentbebodd om det finns någon individ folkbokförd på något bostadshus inom en fastighet.

Fräknestranden

Kuststräckan mellan Uddevalla-Ljungskile, även kallad Fräknestranden, är inte medtagen i GIS-analysen. Anledningen är att utbyggnad av kommunalt VA för den samlade bebyggelsen längs Fräknestranden är beslutat sedan tidigare efter utförd miljötillsyn och pågår sedan 2012. VA-utbyggnaden beräknas pågå till 2021.

Bedömningskriterier

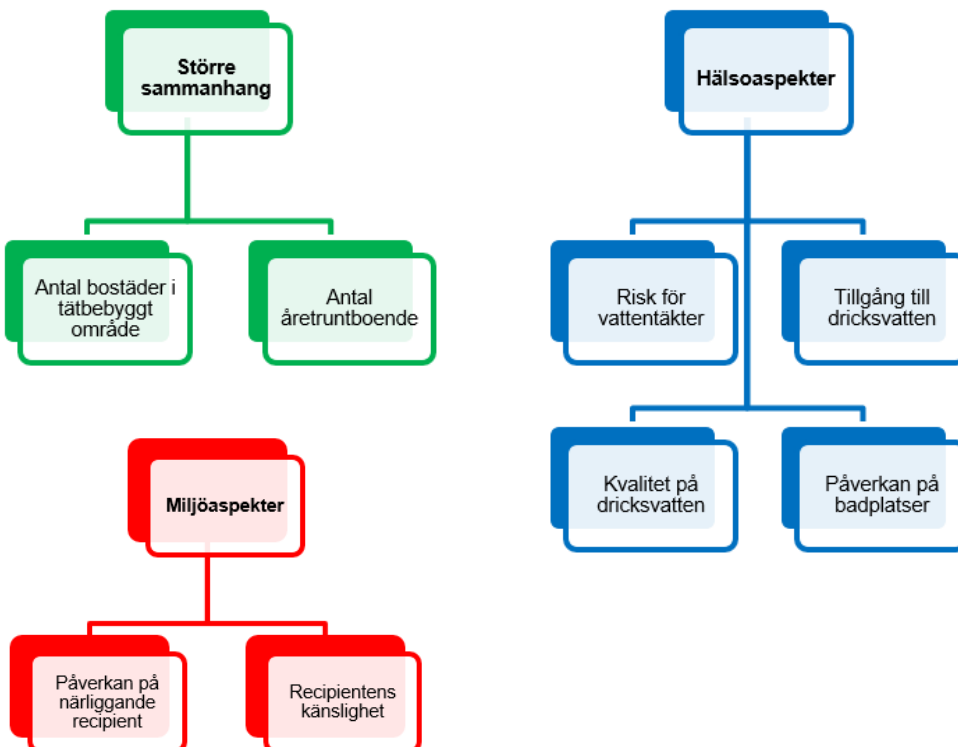
De bedömningskriterier som använts är

- Bostäder i ett större sammanhang

- Genomförd GIS-analys av områden som gjordes i januari 2018 har använts för att identifiera antalet bostäder inom respektive tätbebyggelseområde. Andelen åretruntboende har också tagits fram. Områden upp till och med 20 bostadsfastigheter som ligger avskilt från annan tätbebyggelse bedöms inte utgöra ett större sammanhang och har därför inte analyserats vidare. De bedöms kunna ordna VA-försörjningen med enskilda avloppsanläggningar.
- **Hälsoaspekter**
  - Bedömning har gjorts utifrån risk för påverkan på dricksvattentäkter, tillgång till och kvalitet på dricksvattnet. Även risk för påverkan på kommunala eller andra större badplatser har bedömts.
- **Miljöaspekter**
  - Bedömning har gjorts utifrån risk för påverkan på närliggande recipient. Recipientens känslighet och skyddsvärde har vägts in.

Poängmodell

Poängmodellen bygger på tre kriterierna som beskrevs ovan, större sammanhang, hälsoaspekter och miljöaspekter. Följande parametrar har poängsatts område för område.

För mer utförlig information om poängmodellen och dess uppbyggnad hänvisas till Bilaga 2 i Uddevalla kommuns VA-strategi.

Kategorier

Efter genomförd poängbedömning har varje område kategoriserats enligt följande:

1. Enskilt VA-område
Områden upp till 20 bostäder som ligger avskilt från annan tätbebyggelse. VA-försörjningen bedöms inom dessa områden kunna lösas genom enskilda anläggningar.
2. Bevakningsområde
Områden över 20 bostäder som idag har en fungerande VA-försörjning, men där ändrade förutsättningar som exempelvis fler bostäder kan innebära ett behov av en förändrad VA-struktur.
3. Utredningsområde
Områden med behov av en förändrad VA-försörjning och där det behöver utredas vilken lösning som är lämpligast för området.
4. Områden med behov av en allmän VA-försörjning
Områden som utifrån gällande lagstiftning faller under kommunens skyldighet att ordna med allmän vatten- och avloppsförsörjning.

För kategori 4, Områden med behov av en allmän VA-försörjning, har även en analys av områdena gjorts för att bestämma utbyggnadsordning och val av VA-teknik.

De aspekter som tagits med i analysen är

- Utvecklingsområden enligt gällande översiktsplan och samhällsbyggnadsstrategi
- Tillgång till övrig kommunal service som barnomsorg, skolor
- Viljan att behålla ett områdes nuvarande karaktär

Sammanfattning av genomförd kategorisering

Område för område har poängsatts utifrån poängmodellen och ett sammanfattande resultat framgår av tabellen här nedan.

Namn	Nr i kartan	Kategori	Tekniklösning	Preliminär tidplan
Grötån	1	2 - Bevakningsområde	-	-
Branseröd	2	2 - Bevakningsområde	-	-
Grinneröd-Bastebacka	3	2 - Bevakningsområde	-	-
Dirhuvud	4	2 - Bevakningsområde	-	-
Ormestad	9	2 - Bevakningsområde	-	-
Hälleback	10	2 - Bevakningsområde	-	-
Kolvik västra	11	2 - Bevakningsområde	-	-
Kolvik östra	12	2 - Bevakningsområde	-	-
Jordfall	13	2 - Bevakningsområde	-	-
Fossen	14	2 - Bevakningsområde	-	-
Klåva	15	2 - Bevakningsområde	-	-
Torseröd	16	2 - Bevakningsområde	-	-
Dragsmarks-Berg	17	2 - Bevakningsområde	-	-
Kärlingesund	18	2 - Bevakningsområde	-	-
Kättorp	20	2 - Bevakningsområde	-	-
Lingäll	22	2 - Bevakningsområde	-	-
Norra Rörbäck	23	2 - Bevakningsområde	-	-
Bokenäs hotell och konferens	25	2 - Bevakningsområde	-	-
Bjällane	26	2 - Bevakningsområde	-	-
Eriksberg	27	2 - Bevakningsområde	-	-
Orrevik	29	2 - Bevakningsområde	-	-
Kavlanda södra	30	2 - Bevakningsområde	-	-
Kavlanda norra	31	2 - Bevakningsområde	-	-
Skredsviks Berg	33	2 - Bevakningsområde	-	-
Skredsviks Backa	34	2 - Bevakningsområde	-	-
Stolteröd	36	2 - Bevakningsområde	-	-
Gorrviken och Lindesnäs	5	3 - Utredningsområde	-	Inte bestämt
Viken	8	3 - Utredningsområde	-	Inte bestämt
Klostergård	21	3 - Utredningsområde	-	Inte bestämt

Södra Rörbäck	24	3 - Utredningsområde	-	Inte bestämt
Stora Bräcke	28	3 - Utredningsområde	-	Inte bestämt
Anneröd	6	4 - Behov av en allmän VA-försörjning	Till bef. VA-nät	2019
Skaveröd	7	4 - Behov av en allmän VA-försörjning	Ska utredas vidare	2030–2032
Södra Munkeby	19	4 - Behov av en allmän VA-försörjning	Ska utredas vidare	2022-2024
Kristevik	32	4 - Behov av en allmän VA-försörjning	Till bef. VA-nät	2027-2029
Åsen - Knarrnäs	35	4 - Behov av en allmän VA-försörjning	Till bef. VA-nät	2024-2026
Holma	37	4 - Behov av en allmän VA-försörjning	Till bef. VA-nät	2023-2025

Preliminär tidplan för områden i kategori 4

För områden tillhörande kategori 4, behov av allmän VA-försörjning, har VA-huvudmannen gjort en bedömning i vilken turordning områdena bör byggas ut med hänsyn till de VA-tekniska och strategiska val de ser. De har även tagit fram en preliminär tidplan som framgår i tabellen ovan. Tiderna som anges ska läsas som preliminärt årtal för byggstart med ett tidsspänn på tre år p.g.a. osäkerheten med tillståndsprövningar, ledningsrätter m.m.

Genomförande av VA-utbyggnaden

Inför utbyggnad av kommunalt VA kan det finnas behov av att se över hur bebyggelsen kan utvecklas i det aktuella området och ta fram en ny detaljplan. Möjlighet till utökad byggrätt, avstyckningar och nybyggnation ses över i samband med planläggning. En planläggning innan VA-utbyggnad kan underlätta för en hållbar helhetslösning för vatten och avlopp. Man får oftast en större VA-kunskap för området jämfört med områden utan detaljplan, t.ex. genom att VA-utredningar och dagvattenutredningar.

Inför VA-utbyggnaden fattar kommunfullmäktige beslut om verksamhetsområde för allmänt VA. Inför detta utreds mer noggrant exakt vilka fastigheter som har behov av att

ingå i verksamhetsområdet, och om området har behov av samtliga vattentjänster, dvs. dricksvatten, spillvatten (avloppsvatten från hushåll) och dagvatten.

Utgångspunkten är att alla områden i kategori 4 har behov av både dricksvatten och spillvatten, men det kan finnas undantag. Behov av allmän dagvattenhantering varierar mycket mellan olika områden och måste alltid utredas noggrant.

Kommunens ansvar för att ordna allmänt VA kan lösas på olika sätt, med olika tekniker. Antingen kopplas området via en överföringsledning till befintligt VA-nät i tätorten. Området kan också försörjas av en lokal vattentäkt och med en lokal avloppsrening. Vilken teknisk lösning som väljs för respektive område bestäms av Uddevalla kommun med utgångspunkt i vad som är miljömässigt och långsiktigt ekonomiskt mest fördelaktigt.

VA-utbyggnaden av distributionsledningar inom ett område finansieras av de anläggningsavgifter som fastighetsägarna inom beslutat verksamhetsområde måste betala. Det bedöms i dagsläget inte finnas något område i Uddevalla kommun som avviker från samtliga andra områden på så sätt att det är motiverat att ta ut en sär taxa för VA-utbyggnaden. Detta innebär att alla som ansluter sig till allmänt VA betalar avgift enligt samma taxa (avgiftens storlek varierar dock med avseende på bl.a. tomtstorlek och vilka vattentjänster som avses). Bedömningen om att ta ut sär taxa för VA-utbyggnaden kan komma att ändras i framtiden.

Berörda fastighetsägare får alltid information i god tid innan utbyggnaden av allmänt VA påbörjas i deras område. Information ges både via utskick och vid informationsmöten. Innan en fastighet ansluter sig till allmänt VA ska detta anmälas till VA-huvudmannen.

Vad innebär VA-utbyggnaden för berörda fastighetsägare?

Anläggningsavgiften är en engångsavgift och varierar beroende på vilka nyttigheter (dricksvatten; spillvatten; dagvatten) som ingår i beslutat verksamhetsområde, antal bostadsenheter och tomtstorleken. Avgiften ska betalas när VA-huvudmannen meddelat förbindelsepunkt (dvs. den punkt som reglerar ansvarsförhållandet mellan VA-huvudmannen och fastighetsägaren), vilket sker när ett område är färdigutbyggt, besiktigt och godkänt.

Brukningssavgiften är en regelbundet återkommande avgift som alla fastighetsägare anslutna till allmänt vatten och avlopp betalar. Den är till för att täcka kostnader för drift

och underhåll. Storleken på både anläggnings- och bruksavgift bestäms i Uddevallas kommunfullmäktige.

Enligt lagstiftningen kan en fastighetsägare ha rätt till ersättning för sin enskilda VA-anläggning som blir onyttig när allmänt VA byggs ut till fastigheten. Om ersättning utgår, och ersättningens nivå, beror av anläggningens typ, ålder, skick och vilka kostnader fastighetsägaren haft för anläggningen. En bedömning görs alltid i varje enskilt fall och bedömningen görs av VA-huvudmannen.

Om ett område planläggs inför VA-utbyggnaden kan det innebära en möjlighet för fastighetsägare i området att stycka av sin tomt, om det tidigare varit VA-förhållandena som begränsat möjligheten. En bedömning måste dock alltid göras i varje enskilt fall.

Alla berörda fastighetsägare får information om planerna för VA-utbyggnad i sitt område i god tid, och löpande under processen med VA-utbyggnad.

Tillsyn och prövning av enskilda avloppsanordningar

VA-utbyggnadsplanens kategorisering och prioritering av berörda områden kommer att ligga till grund för myndighetens tillsynsprioritering och vid prövning av enskilda avlopp.

Fortsatt arbete

Uddevalla kommun har för avsikt att arbeta vidare med en handlingsplan i väntan på kommunalt VA. I det arbetet kan följande delar komma att ingå.

- Rutiner i planprocesser och bygglovshantering, inkl. förhandsbesked
- Hantering av områden inom kategori 4, områden med behov av en allmän VA-försörjning, i väntan att de ska tas in i verksamhetsområdet
- Vilka tekniska lösningar som är lämpliga i väntan på VA-utbyggnad
- Information och kommunikation med berörda fastighetsägare

Ambitionen är att arbetet med ovanstående kan påbörjas under 2019.

Bilagor

Bilaga 1 – Översiktskarta

Bilaga 2 – Områdesbeskrivningar